

DE AMBTENAAR

De deur ging al open toen ik mijn fiets tegen de voorgevel zette. Een lieve mevrouw met mooi grijs haar liet me binnen. In de huiskamer hing de geur van een lekker sigaartje. De kopjes voor het bakske stonden al gereed op tafel.

Aan deze tafel zat Peet Michielse. Als je mensen met monumenten mag vergelijken, dan zit er daar zo eentje, dacht ik. Peet oogt 65 jaar; zo monter en onkreukbaar ziet hij eruit. Ik bleek er 22 jaar naast te zitten. De lieve mevrouw die me binnenliet, was niet zijn wedehelpt, maar zijn huishoudster. Al 53 jaar lang bestiert Toke Schoenmakers het huishouden van de Michielsen. Eerst waren het vader met zijn 6 zonen. Nu zorgt ze alleen nog voor Peet.

Weer een unicum erbij in Oosteind. Zo blakend als zij daar zitten, zal dit dienstverband nog jaren doorgaan.

Toch is het zo bij levende monumenten: je moet er op tijd bij zijn. Als deze mensen wegvallen, is dat hetzelfde als een museum dat afbrandt. Er gaat dan een uniek levensverhaal verloren.

VAN BOERENKNECHTJE TOT GEMEENTE AMBTENAAR SOCIALE ZORG

Van de 20 klasgenoten uit Peet zijn lagere schooltijd zijn er nu nog twee over. Hij en Janus Dekkers zijn de gelukkigen. In de tijd van meester Verhulst gingen ze naar school.

Wie toen de beste punten behaalde, mocht als eerste van de klas de school binnenstappen, en Peet lag steeds op kop. Het nam niet weg dat Peet als 12-jarige jongen voor 50 gulden per jaar met kost en inwoning verhuurd werd aan Kees Loonen. Het was in de Eerste Wereld-oorlog; er was armoe en vader Michielse had gezegd: *"Ga jij eerst maar een paar jaar naar de boer; dan is tenminste je bulk vol."*

Het waren niet de gemakkelijkste jaren voor Peet. Een werkdag van 15 uur was toen heel gewoon. Als 14-jarige jongen was Peet oud genoeg om fabrieksarbeid te verrichten. Hij trad in dienst bij Hendrik Fijneman om verdere knepen van het edele schoenmakersvak te leren. De eerste schreden in die richting had hij al gezet bij zijn vader thuis. In het kleine kamertje van 2 bij 3 links van de voordeur leerde vader hem babylakschoentjes maken. Aan de werkstoel onder het raam, waar het volk van Oosteind aan voorbij trok, werd de schoenmaker geboren. Vader werkte heel zijn leven thuis in loondienst voor Hendrik Fijneman. Hij had zich gespecialiseerd in het maken van waterdichte leren laarzen. Vanwege zijn vakbekwaamheid had hij in Oosterhout zo'n goede naam verworven, dat hem de eer te beurt viel om de waterdichte leren laarzen van het personeel van de gemeente Oosterhout te mogen repareren.

Bij dezelfde Fijneman nu begon Peet met het in elkaar zetten van schoenen. Het schrooien (afwerken) moest hij overlaten aan zijn oudere collega Kees Siemons. Op een goede dag zei zijn baas: *"Dat schrooien moet je nu maar eens zelf gaan doen"*. Van die dag af had Fijneman er een vijfde fijne zelfstandige schoenmaker bij. Zijn loon ging omhoog. Het juiste bedrag is hij kwijt.

Rond 1927 werden er in de fabriek de eerst schoenen machinaal gemaakt. Het zuivere handwerk moest wijken. De arbeidsvreugde werd minder. Toen bleek dat hun vakbroeders in Dongen met hetzelfde werk meer verdienden, werd er uiteindelijk een staking uitgeroepen door de vakbond. In de analen van Oosteind is dit een historisch feit. In 1929 werd er in ons kerkdorp voor de eerste keer naar dit redmiddel gegrepen. Heel Oosteind was in rep en roer. Het was een dubbel succes. De schoenmakers werden beter betaald en het hield ook de erkenning voor de vakbond in. Voor een mens als Peet was dit toch een netelige positie. Hij was goed bevriend met zijn baas en als vakbondsbestuurder had hij dit machtsmiddel geheim moeten houden. Gelukkig heelde de tijd deze wonde.

In 1941 sloten de Duitsers de electriciteit van de fabriek af. Peet was een van de twee werknemers, die teruggrepen naar het handwerk en zwart doorgingen in de fabriek. Als er controle kwam, konden zij zich via een zijdeurtje achter een blinde muur verstoppen. Deze was achter in de fabriekshal extra gemetseld. Tussen de machines, die daar ook verborgen stonden, zaten ze verscholen.

Vanaf 6 September 1944 (Dolle Dinsdag) kwam de klad in de zwarte handel. Er werd geen schoen meer verkocht en Peet raakte na 25 jaar trouwe dienst echt werkloos. Hij solliciteerde bij de gemeentelijke sociale zorg in Oosterhout Hij werd benoemd tot controleur op de evacue's uit de frontlinie, die in Oosterhout zaten. Het was hier dat hij de andere kant van zijn talenten ten volle tot ontplooiing kon brengen.

DE SOCIAAL BEWOGEN MENS

Het te-goeder-trouw-zijn staat hoog in het vaandel van de familie Michielse. Geen wonder dat Peet uiteindelijk op de gemeentelijke sociale zorg belandde. Van het begaan-zijn met zijn medemens kon hij nu echt zijn beroep maken. De rest van zijn leven zal er extra door gekleurd worden. In de vakbond knokte hij al jaren mee voor de verbetering van de positie van de werkmens. Zestig arbeiders uit Oosteind waren lid van de vakbond voor schoen- en leerindustrie. Als 16-jarige had Peet zich al georganiseerd en als 19-jarige was hij al bestuurslid van de vakbond St. Willibrord. Hij werd penningmeester van de werkliedenbond (het overkoepelend orgaan). Hij was 8 jaar voorzitter van de Katholieke Arbeiders Beweging. Hij was propagandist van de Stichting Herwonnen Levenskracht (ter bestrijding van tuberculose). Hij bekleedde de functie van penningmeester bij de steenkoolvereniging (dit viel onder de werkliedenvereniging). Hij is jaren commissaris van de Centrale Volksbank (speciaal voor arbeiders) geweest.

Om al die functies te kunnen bekleden, had hij met studeren niet stilgezeten: als 14-jarige was hij drie winters naar de avondschool gegaan. In 1934 haalde hij aan de socialeschool in Dongen zijn diploma Algemene Ontwikkeling. Met zijn diploma Dubbele Boekhouding stilde hij zijn intellectuele honger.

Als we achterom afscheid nemen, hoef ik niet te vragen wat hem zo jong houdt. Een tuin van 1000 m² strekt zich keurig verzorgd voor me uit. Een klein gazonneke, veel bloemen, groente en fruit staan erin. Ik hoor ook kippen kakelen en er vliegen duiven.

Toch heb ik me een beetje vergist. Het liefst van al blijft hij voor zijn dorpsgenoten belastingpapieren invullen, studieaanvragen doen, huursubsidies losweken enz. Alles Pro Deo, Het is de onkreukbare ambtenaar Michielse, de montere mens Peet op zijn best.